

Course curriculum for Undergraduate Programme
in Nepali

Under Choice Based Credit System

(Course effective from Academic Year 2018-2019)

University of North Bengal
Rajarammohanpur, Distt. Darjeeling

CBCS BA HONOURS PROGRAMME IN NEPALI

ABSTRACT

Discipline Specific Core Courses (CC): 14

Credits: 70 credits (14 X 5) = 70+14 (Tutorial) =84 Credits

Courses offered :

CC 1 : Nepali Sahityako Itihas

CC 2 : Nepali Kavita

CC 3 : Sahityaka Tattwa

CC 4: Pramukh Siddhanta ra Vadaharu

CC 5: Samanya Bhasa Vigyan

DSC 6 : Nepali Katha

CC 7: Nepali Upanyas

DSC 8: Nepali Nibandha

CC 9 : Nepali Bhasa Vigyan

CC 10: Samakalin Nepali Kavita

CC 11 : Nepali Samalochana

DSC 12 : Nepali Natak

CC 13 : Nepali Prabandhakavya

CC 14 : Nepai Lok Sahitya

Discipline Specific Elective (DSE): 4

Credits = 4x 5 =20+ 4 (Tutorial) = 24 Credits

Discipline Specific Elective courses offered:

DSE 1A: Nepali Sahityama Chaleka Pramukh Vada ra Andolanharu **OR**

DSE 1B: Sawai Ra Lahari kavya

DSE 2A: Nepali Samaj ra Saskriti **OR**

DSE 2B: Bharatiya Nepali Sahityako Itihas

DSE 3A: Nepali Bal Sahitya **OR**

DSE 3B: Nepali Samalochanaka samakalin Aadharharu

DSE 4A: Vishwa Sahityako Adhyayan **OR**

DSE 4B: Nepali Anuvad Sahitya

Ability Enhancement Compulsory Course (AECC):2

Credits: 2 x 2=4 Credits

Ability Enhancement Compulsory Course offered:

AECC 1: Environmental Study

AECC 2: MIL- Nepali- Nepali Bhasa byakaran ra Rachana

Skill Enhancement Course (SEC): 2

Credits: 2 x2 =4 Credits

Skill Enhancement Courses offered:

SEC 1A: Rachana Lekhan **OR**

SEC 1B: Bhasa Sikshan

SEC 2A: Chalachitra Adhyayan **OR**

SEC 2B: Janasanchar

Generic Elective Course (GEC): For other Honours

Credits: 2 x 5=10+2 (tutorial) = 12 Credits

Generic Elective Courses offered:

GEC-1A : Nepali Bhasako Parichaya **OR**

GEC-1B: Nepali Sahityako Parichaya

GEC-2A: Nepali Samaj Ra Sanskriti **OR**

GEC-2B: Nepali Lok Sahityako Parichaya

CBCS BA PROGRAMME IN NEPALI

ABSTRACT

Discipline Specific Core Course (DSC): 4

Credits: 4 x 5 =20 + 4 (tutorial) = 24 credits.

Course offered:

DSC 1: Nepali Natak

DSC 2: Nepali Kavita

DSC 3: Nepali katha

DSC 4: Nepali Upanyas

Language Core Course - Nepali – (LCC): 2

Courses offered:

LCC 1A : Nepali Byakaran Ra Rachana

LCC 1B: Nepali Gadhyaakhyan

Discipline Specific Elective course (DSE): 2

Courses offered:

DSE 1A: Nepali Sahityik Patrakarita **OR**

DSE 1B : Nepali Samalochana

DSE 2A : Bharatiya Nepali Sahitya **OR**

DSE 2B : Prathamikkalin Nepali Sahitya ra Sahityakar

Ability Enhancement Compulsory Course (AECC):2

AECC 1 : Environmental Study

AECC 2: Modern Indian Language (MIL) –Nepali

Skill Enhancement Course (SEC):2

Courses offered:

SEC 1A : Rachana Lekhan **OR**

SEC 1B : Bhasa Sikshan

SEC 2A : Chalachitra Adhyayan **OR**

SEC 2B : Jana Sanchar

Generic Elective Course (GEC): 2

Credits: 2 x 5=10+2 (tutorial) = 12 Credits

Generic Elective Courses offered:

GEC-1A : Nepali Katha **OR**

GEC-1B: Nepali Bal sahitya

GEC-2A: Nepali Kavita **OR**

GEC-2B: Nepali Nibandha

Scheme of Evaluation:

Total marks 75

Tutorial -10 marks and 5 marks will be assigned for class attendance

Final Examination: 60 marks

Unit 1- 4 out of 6 questions x3 =12 marks

Unit 2- 4 out of 6 questions X 6 =24 marks

Unit 3- 2 out of 4 questions X 12 = 24 marks

Total: 60 marks

Ability Enhancement Compulsory Course (AECC) : MIL Nepali

Total marks 50

Tutorial -10 marks and 5 marks will be assigned for class attendance

Final Examination 35 marks

Unit I - 3 out of 5 questions X 5 = 15

Unit II - 2 out of 4 questions X 10 = 20

Total - 35 Marks

सिबिसिएस प्रणालीअनुसार बिए नेपाली अनर्स प्रोगाम

१. पहिलो सत्र

पहिलो सत्रमा DSC-1 र DSC-2 मूल पाठ्यचर्या (Core Course) हुन् । कोर पाठ्यचर्यासँग नेपाली अनर्सका विद्यार्थीले AECC-1(ENVS) र GEC- 1 को पहिलो पाठ्यचर्या अन्य विषयबाट लिनुपर्ने छ। अन्य अनर्सका विद्यार्थीले पढ्ने नेपाली विषयको GE पाठ्यचर्या अलग सूचीमा संलग्न गरिएको छ।

CC-1

नेपाली साहित्यको इतिहास

पूर्णाङ्क -७५-क्रेडिट –६

लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति ५

मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	नेपाली साहित्यको पृष्ठभूमि र विकासको रूपरेखा नेपाली कविताको विकासक्रम	१२
दोस्रो एकाइ -	नेपाली गद्याख्यानको विकासक्रम (कथा, उपन्यास) नेपाली निबन्धको विकासक्रम	१५
तेस्रो एकाइ -	नेपाली नाटकको विकासक्रम नेपाली समालोचनाको विकासक्रम	१२
चौथो एकाइ -	नेपाली पत्र-पत्रिकाको इतिहास र केही प्रमुख पत्रिकाको अध्ययन- चन्द्रिका, खोजी, भारती,दियालो, शारदा , गरिमा नेपाली सङ्घ-संस्थाको इतिहास र केही सङ्घ संस्थाको अध्ययन- नवयुग नेपाली पुस्तक मन्दिर गोरुबथान, अपतन साहित्य परिषद, नेपाली साहित्य सम्मेलन दार्जिलिङ, गोर्खा दुख निवारक सङ्घ दार्जिलिङ, गोर्खा जनपुस्तकालय खर्साङ, असम नेपाली साहित्य सभा, नेपाली अध्ययन समिती कालेबुङ	

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली साहित्यको इतिहास – चूडामणि बन्धु
२. नेपाली साहित्यको इतिहास – तारानाथ शर्मा
३. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास – मोहनराज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'
४. नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास – घनश्याम नेपाल
५. धूमिल पृष्ठहरू – गुप्त प्रधान
६. A History of Nepali Literature – Kumar Pradhan

CC-2
नेपाली कविता

पूर्णाङ्क-७५-क्रेडिट -६
लिखित ६०- अनुशिक्षण-१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान -५०

- पहिलो एकाइ – कविताका तत्त्वको परिचय
नेपाली कविताका विविध रूप र प्रवृत्तिहरूको अध्ययन : वीर कविता, भक्ति कविता (रामभक्ति, कृष्णभक्ति, निर्गुण भक्ति) शृङ्गारिक कविता, आधुनिक कविता, गद्य कविता, गजल, मुक्तक, हाइकु, खण्डकाव्य, महाकाव्य, लामो कविता इत्यादिको परिचय १५
- दोस्रो एकाइ – पृथ्वीनारायण – सुवानन्द दास
रामायण सुन्दरकाण्ड – भानुभक्त
टुङ्ना भजन– ज्ञानदिल दास
पिँजडाको सुगा– लेखनाथ पौड्याल १०
- तेस्रो एकाइ पागल– लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
छोरालाई– अगमसिंह गिरी
आमाको सपना –गोपालप्रसाद रिमाल
बिहान – वीरेन्द्र
प्रतीक्षा प्रभातको- बनिता सिंह १०
- चौथो एकाइ - असीमको सीमा – दान खालिङ
नयाँ वर्ष – भूपि शेरचन
सारङ्गी – मोहन कोइराला
मातेको मान्छेको भाषण – वैरागी काइँला
त्यो एकलो वृक्षलाई – ईश्वर बल्लभ
भित्री मान्छे बोल्न खोज्छ – हरिभक्त कटुवाल १५
- सन्दर्भ सामग्री-**
१. वीरकालीन कविता - दयाराम श्रेष्ठ
  २. प्राथमिककालीन कवि र काव्य प्रवृत्ति - केशवप्रसाद उपाध्याय
  ३. रामायण - भानुभक्त आचार्य
  ४. जोसमनी सन्त परम्परा र साहित्य - जनकलाल शर्मा
  ५. मोतीराम भट्टका उपलब्ध रचनाहरू - हरिभक्त न्यौपाने
  ६. ऋतुविचार - लेखनाथ पौड्याल
  ७. लेखनाथ पौड्यालका कृतित्वको विश्लेषण र मूल्याङ्कन - वासुदेव त्रिपाठी
  ८. नेपाली काव्य र कवि – राममणि रिसाल

दोस्रो सत्र

दोस्रो सत्रमा DSC-3 र DSC-4 मूल पाठ्यचर्या (Core Course) हुन् कोर पाठ्यचर्यासहित विद्यार्थीले AECC-2 अनिवार्य र GEC 1 को दोस्रो पाठ्यचर्या अन्य विषयबाट चयन गरेर पढ्नुपर्ने छ।

CC-3

साहित्यका तत्त्वहरू

पूर्णाङ्क ७५-क्रेडिट-६

लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५

मोट व्याख्यान -५०

पहिलो एकाइ-	साहित्यको अर्थ र परिभाषा साहित्यको प्रयोजन र हेतु	१०
दोस्रो एकाइ	साहित्यका प्रमुख विधाहरूको परिचय- कविता कथा, उपन्यास, निबन्ध, नाटक, प्रबन्ध काव्य	५
तेस्रो एकाइ	छन्द – अर्थ र परिभाषा, छन्दका प्रमुख प्रकारहरूको सोदाहरण परिचय अलङ्कार – अर्थ र परिभाषा, अलङ्कारका प्रमुख प्रकारहरूको सोदाहरण परिचय शब्दशक्ति – परिभाषा, शब्दशक्तिका भेद उपभेदहरूको परिचय	१५
चौथो एकाइ-	रस – अर्थ, परिभाषा, प्रकार र स्थायीभावहरूको परिचय काव्यगुण – काव्यगुणका लक्षणहरू काव्यगुणका प्रकार काव्यदोष – काव्यदोषका लक्षण तथा स्वरूप, काव्यदोषको वर्गीकरण बिम्ब, प्रतीक, मिथक, संरचना, बुनोटको परिचय	२०

सन्दर्भ सामग्री-

१. साहित्य प्रदीप – सोमनाथ सिग्देल
२. साहित्य प्रकाश – केशवप्रसाद उपाध्याय
३. पूर्वीय काव्य सिद्धान्त- हेमाङ्गराज अधिकारी
४. साहित्यको अनुशीलन – भानुभक्त पोखरेल
५. पूर्वीय काव्य सिद्धान्त – गोविन्द प्रसाद भट्टराई
६. An Introduction to the Study of Literature – W.H. Hudson
७. Theory of Literature – Rene Wellek & Austin Warren

CC-4

प्रमुख साहित्यिक सिद्धान्त र वादहरू

पूर्णाङ्क ७५-क्रेडिट-६

लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान -५०

पहिलो एकाइ- रसवाद

अलङ्कारवाद

२५

शास्त्रीयतावाद

स्वच्छन्दतावाद

यथार्थवाद

अतियथार्थवाद

दोस्रो एकाइ- प्रगतिवाद

अस्तित्ववाद

नारीवाद

मनोविज्ञानपरक समालोचना

२५

सन्दर्भ सामग्री-

१. साहित्यप्रदीप - सोमनाथ सिग्देल
२. पूर्वीय काव्य सिद्धान्त - गोविन्दप्रसाद भट्टराई
३. पाश्चात्य समालोचनाको सैद्धान्तिक परम्परा -वासुदेव त्रिपाठी
४. पूर्वीय र पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त - मोहनराज शर्मा र खगेन्द्रप्रसाद लुङ्गटेल

योग्यता विकासमूलक अनिवार्य पाठ्यचर्या (AECC-2)

प्रमुख भारतीय भाषा (MIL) – नेपाली

पूर्णाङ्क-५० –क्रेडिट-२

अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान- ३०

नेपाली भाषा व्याकरण र रचना

पहिलो एकाइ - मुना मदन (खण्डकाव्य) – लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा ६

दोस्रो एकाइ - भाषा – अर्थ, परिभाषा, प्रकृति र विशेषता ८
संसारका प्रमुख भाषा परिवारहरूको परिचय
नेपाली भाषाका विशेषताहरू-परिचय
भोट बर्मेली भाषाबाट आएका आगन्तुक शब्दहरूको परिचय

तेस्रो एकाइ - नेपाली शब्दवर्ग – नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद, क्रियागोमी, नामयोगी, संयोजक ८
व्याकरणिक कोटि – लिङ्ग, वचन, पुरुष, काल, पक्ष, वाच्य, आदर

चौथो एकाइ -
वाग्धारा र गाँउखाने कथा
भावविस्तार र निबन्ध लेखन- विधि र अभ्यास

सन्दर्भ सामग्री-

१. मध्य चन्द्रिका – सोमनाथ सिग्दाल
२. भाषा प्रवेश नेपाली व्याकरण – पारसमणि प्रधान
३. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना – घनश्याम नेपाल र कविता लामा

तेस्रो सत्र

तेस्रो सत्रमा DSC-5 र DSC-6, DSC-7 मूल पाठ्यचर्या (Core Course) हुन्। SEC-1A र SEC-2B कौशल विकासमूलक पाठ्यचर्याका विकल्पहरू हुन्। यी दुईवटामध्ये एउटा पाठ्यचर्याको चयन गर्नु पर्नेछ। यीबाहेक एउटा अन्तर्विषयमूलक ऐच्छिक पाठ्यचर्या GEC-2 को पहिलो पाठ्यचर्या अन्य विषयबाट लिनुपर्नेछ।

CC-5

सामान्य भाषा विज्ञान

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६

लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ-भाषाको अर्थ, प्रकृति र विशेषता २५
संसारका भाषाहरूको वर्गीकरणका आधार
पारिवारिक वर्गीकरण र आकृतिमूलक वर्गीकरण
भाषा विज्ञान – परिभाषा र क्षेत्र

दोस्रो एकाइ - भाषा विज्ञानका प्रमुख विभागहरूको परिचयात्मक अध्ययन : २५
ध्वनिविज्ञान – भाषिक ध्वनि, ध्वनि उच्चारणका अवयवहरू, ध्वनि वर्गीकरणका आधार
वर्ण विज्ञान – वर्ण र प्रकार
वाक्य विज्ञान – वाक्यको परिचय, पदबन्ध, उपवाक्य, वाक्यका परिभाषा र विविध प्रकार
अर्थविज्ञान –अर्थको परिचय, अर्थ परिवर्तनका कारण र दिशा, शब्द र अर्थको सम्बन्ध
रूपविज्ञान- परिचय

सन्दर्भ सामग्री-

१. भाषा विज्ञान – चूडामणि बन्धु
२. भाषा विज्ञान – भोलानाथ तिवारी
३. भाषा विज्ञान – योगेन्द्र यादव र भीष्मनारायण उप्रेती
४. Modern Linguistics – Verma and Krishnamurthy
५. A Course in Modern Linguistics – C. F. Hockett

CC-6
नेपाली कथा

पूर्णाङ्क -७५-क्रेडिट -६
लिखित ६०- अनुशिक्षण-१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	आधुनिक नेपाली कथाका प्रमुख प्रवृत्तिहरूको अध्ययन परालको आगो -गुरुप्रसाद मैनाली परिबन्द - पुष्कर समशेर	१४
दोस्रो एकाइ -	धनमतीको सिनेमा स्वप्न - रूपनारायण सिंह माछाको मोल - शिवकुमार राई मैयाँ साहेब - भवानी भिक्षु चौकीदार - हायमनदास राई 'किरात'	१२
तेस्रो एकाइ -	मेरो एउटा नागा हुकी - हरिप्रसाद गोर्खा राई रातभरि हुरी चल्यो - इन्द्रबहादुर राई ज्योतिबिनाको उज्यालो - सानु लामा पासाडहरूको कथा - पूर्ण राई सन्तोष बाबुको डायरीमाथि- सुख नम	१२
चौथो एकाइ -	निर्वासित - लक्खीदेवी सुन्दास चर्केको छाना - देवकुमारी थापा चेन्नी- सम्पूर्णा राई टोटलाको फूल - मटिल्डा राई	१२

सन्दर्भ सामग्री-

१. इयालबाट - (सम्पा) ईश्वर बराल
२. दार्जिलिङका कथा र कथाकार - (सम्पा) राजनारायण प्रधान
३. नेपाली कथा यात्रा - (सम्पा) रामलाल अधिकारी
४. सम्मेलन कथासङ्ग्रह - (सम्पा) लक्खीदेवी सुन्दास
५. भारतीय नेपाली कथा यात्रा - (सम्पा) अविनाश श्रेष्ठ

CC-7
नेपाली उपन्यास

पूर्णाङ्क-७५-क्रेडिट -६
लिखित ६०- अनुशिक्षण-१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	आधुनिक नेपाली उपन्यासको पृष्ठभूमि र विकासको रूपरेखा उपन्यासको परिभाषा, स्वरूप र औपन्यासिक तत्त्वहरूको परिचय प्रमुख नेपाली उपन्यासकारका औपन्यासिक प्रवृत्तिको अध्ययन	२०
दोस्रो एकाइ -	भ्रमर - रूपनारायण सिंह लङ्गडाको साथी - लैनसिंह वाङ्देले तीन घुम्ती - विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला	१५
तेस्रो एकाइ -	पर्खालभिन्न र बाहिर - पारिजात जुनेली रेखा - इन्द्र सुन्दास मध्यान्तर- पुष्प राई	१५

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार - कृष्णचन्द्र सिंह प्रधान
२. नेपाली उपन्यासका आधारहरू - इन्द्रबहादुर राई
३. आधुनिक नेपाली उपन्यास - मोहन पी दाहाल
४. उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास - नेत्र एटम

SEC-1A
रचना लेखन

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट २
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ४५

(निम्न विषयका परिचय, प्रकार, विधि आदिका अध्ययनसहित अभ्यास अनिवार्य छ)

पहिलो एकाइ -	रचना लेखन – अर्थ, स्वरूप र महत्त्व विज्ञापन लेखन – विज्ञापनको अर्थ, प्रकार, विज्ञापन लेखन विधि सारांश लेखन – सारांशको अर्थ र लेखन विधि	१५
दोस्रो एकाइ -	पत्र लेखन – पत्र लेखन विधि र पत्रका प्रकारहरू निबन्ध लेखन – निबन्धको स्वरूप, प्रकार र प्रमुख तत्त्वहरू रेडियो लेखन – रेडियो लेखनका विधि र विविध प्रकारहरू	१५
तेस्रो एकाइ -	संवाद लेखन – संवादको अर्थ, विशेषता लेखन विधि र भाषा शैली साक्षात्कार (भेटवार्ता) - परिचय, प्रकार, उद्देश्य, प्रविधि र महत्त्व समाचार लेखन- समाचारको परिचय, समाचारका तत्त्वहरू, समाचारका प्रकारहरू, समाचारका स्रोतहरू समाचार लेखने विधि	१५

सन्दर्भ सामग्री-

१. राम्रो रचना : मीठो नेपाली – कृष्णप्रसाद पराजुली
२. नेपाली मानक व्याकरण तथा कार्यमूलक लेखन – टङ्कप्रसाद न्यौपाने
३. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना – घनश्याम नेपाल र पुष्कर पराजुली
४. व्यावहारिक नेपाली व्याकरण – हेमाङ्गराज अधिकारी

SEC-1B

भाषा शिक्षण

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट २
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ४५

पहिलो एकाइ - भाषा शिक्षण – अर्थ , प्रयोजन, महत्त्व र उद्देश्य	१५
भाषा शिक्षणका तह – मातृभाषाको रूपमा, दोस्रो भाषाको रूपमा, विदेशी भाषाको रूपमा, अन्य सामान्य र विशिष्ट प्रयोजनका रूपमा	
दोस्रो एकाइ - शिक्षण विधि – श्रवण, भाषण, वाचन र लेखन	१५
भाषा शिक्षणका प्रविधि र अभ्यास	
तेस्रो एकाइ - भाषा परिक्षणका विभिन्न प्रकारहरू	१५
भाषा मूल्याङ्कनका विविध प्रकारहरू	
शब्द रचनाको कौशल अभ्यास- (सर्ग, समास, सन्धिआधारित)	
वाक्य रचनाको कौशल अभ्यास-(सरल वाक्य, मिश्र वाक्य र संयुक्त वाक्य)	

सन्दर्भ सामग्री-

१. उच्च माध्यमिक नेपाली व्याकरण- घनश्याम नेपाल र कविता लामा
२. सामान्य र प्रायोगिक भाषा विज्ञान – यादवप्रकाश लामिछाने
३. नेपाली भाषा शिक्षण – हेमाङ्गराज अधिकारी
४. Techniques & Principles in Language Teaching - Diane Larsen-Freeman
५. Theories in Second Language Acquisition –An Introduction – VanPatten, Bill et al

चौथो सत्र

चौथो सत्रमा DSC-8 र DSC-9, DSC-10 मूल पाठ्यचर्या (Core Course) हुन् SEC-2A र SEC-2B कौशल विकासमूलक पाठ्यचर्याका विकल्पहरू हुन् यी दुईवटामध्ये एउटा पाठ्यचर्याको चयन गर्नुपर्नेछ। रहल एउटा अन्तर्विषयात्मक ऐच्छिक पाठ्यचर्या GEC-2 को दोस्रो पाठ्यचर्या अन्य विषयबाट चयन गर्नुपर्ने छ।

CC-8

नेपाली निबन्ध

पूर्णाङ्क ७५ – क्रेडिट ६

लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	निबन्धको परिभाषा, स्वरूप र प्रकारहरू नेपाली निबन्ध साहित्यको विकासको सङ्क्षिप्त सर्वेक्षण प्रमुख नेपाली निबन्धकारहरूका निबन्ध लेखन प्रवृत्ति, निबन्ध साहित्य क्षेत्रमा उनको योगदान र स्थान निर्धारण	१५
दोस्रो एकाइ -	श्री गणेशाय नमः – लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा एब्सट्र याक्ट चिन्तन प्याज- शङ्कर लामिछाने साहित्य र हावापानी – कृष्णचन्द्र सिंह प्रधान वक्ताहरूको कुनो – तारानाथ शर्मा	१०
तेस्रो एकाइ -	कविको धन – रामकृष्ण शर्मा तस्वीर – हृदयचन्द्र सिंह प्रधान अजिब भोज – पारसमणि प्रधान हास्य – राजनारायण प्रधान	१०
चौथो एकाइ -	जय भुँडी – भैरव अर्याल खै खै – केशवराज पिँडाली भुँडी – अच्छा राई रसिक गृहस्थीको समाधी- रामलाल अधिकारी रिस किन उठ्छ – सानुभाइ शर्मा वाह! दार्जिलिङ टी – सलोन कार्थक	१५

सन्दर्भ सामग्री-

१. सयपत्री – (सम्पा) ईश्वर बराल
२. नेपाली निबन्ध-यात्रा – (सम्पा) रामलाल अधिकारी
३. साझा निबन्ध – (सम्पा) चूडामणि बन्धु
४. निबन्ध नन्दन – (सम्पा) घनश्याम नेपाल
५. पच्चीस वर्षका नेपाली निबन्ध – (सम्पा) तारानाथ शर्मा
६. अध्ययन नेपाली निबन्धका – नरेशचन्द्र खाती
७. अकादमी निबन्धावली – (सम्पा) लक्खीदेवी सुन्दास र मोहन पी दाहाल
८. नेपाली निबन्धको इतिहास – (सम्पा) प्रमोद प्रधान

पहिलो एकाइ -	नेपाली भाषाको उत्पति र विकासको सर्वेक्षण नेपाली भाषा र लिपीको परिचय	१५
दोस्रो एकाइ -	नेपाली भाषाको शब्द भण्डार नेपाली भाषाको शब्द निर्माण प्रक्रिया नेपाली भाषाको वर्ण विन्यास	१५
तेस्रो एकाइ-	नेपाली भाषाको अध्ययन परम्परा नेपाली व्याकरणको इतिहास नेपाली भाषाको अन्तराष्ट्रीय विस्तार भारतमा नेपाली भाषा मान्यता आन्दोलन	२०
चौथो अध्याय -	नेपाली लेखन शैली – वर्तनी प्रयोग (ह्रस्व, दीर्घ, रेफ, हलन्त) पदयोग, पदवियोग, संयुक्ताक्षर वाक्य गठन विधि	

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली भाषाको उत्पति - चूडामणि बन्धु
२. नेपाली भाषाको बनोट - गोपालनिधि तिवारी
३. नेपाली व्याकरणका केही पक्ष – (सम्पा) चूडामणि बन्धु
४. नेपाली वाक्य व्याकरण –माधवप्रसाद पोखरेल
५. नेपाली कारक व्याकरण –हेमाङ्गराज अधिकारी
६. नेपाली व्याकरणको ऐतिहासिक सर्वेक्षण - सुकुम शर्मा
७. उच्च माध्यमिक नेपाली व्याकरण - घनश्याम नेपाल र कविता लामा

CC-10
समकालीन नेपाली कविता

पूर्णाङ्क ७५ – क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	समकालीन शब्दको अर्थ, परिभाषा र अवधारणा समकालीन कविताका प्रमुख प्रवृत्ति र विशेषताहरूको अध्ययन	१२
दोस्रो एकाइ-	तिमीलाई म सधैं देख्दछु – मोहन ठकुरी शान्ति सन्देह (कविता) – जस योजन 'प्यासी' सपनाहरू – पवन चामलिङ वल्लभ दाई तपाईंभन्दा म धेरै अभागी – जीवन थिङ	१२
तेस्रो एकाइ -	आज फेरि छोरासित – विकास गोतामे म कहिले बुद्ध हुनु – मनप्रसाद सुब्बा बेरोजगार युवाको आइडेन्टिटी कार्ड – राजेन्द्र भण्डारी घायल फूल : झरेका केही पत्रहरू – नोज्याङ स्याङदेन जङ्गल - एक सलिलकी – अविनाश श्रेष्ठ	१३
चौथो एकाइ -	पौरखको नदी – भविलाल लामिछाने यूक्लिप्टस् आउँदो पिँडीलाई अझीर्वाद – नव सापकोटा परेली परेलीमा भिजेर – नरेशचन्द्र खाती शकुन्तला – पदम छेत्री मध्यरातको सहर – विचन्द्र	

सन्दर्भ सामग्री-

१. नव आधुनिक नेपाली कविता – हरेन आले
२. समसामयिक साझा कविता – तारानाथ शर्मा (सम्पा)
३. समसामयिक कविताहरू – कृष्ण प्रसाईं (सम्पा)
४. स्वतन्त्रोत्तर कविता – मोहन ठकुरी (सम्पा)

SEC-2A
चलचित्र अध्ययन

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट २
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ४५

पहिलो एकाइ -	चलचित्रको परिचय चलचित्रमा छायाङ्कन चलचित्रमा चरित्र योजना चलचित्रमा दृश्य योजना	१२
दोस्रो एकाइ -	चलचित्रमा ध्वनि योजना चलचित्रमा प्रकाश योजना चलचित्रमा अभिनय चलचित्रमा सङ्गीत	१३
तेस्रो एकाइ -	चलचित्रमा सम्पादन र निर्देशन चलचित्रमा भाषा प्रयोग - पटकथा लेखन, संवाद लेखन, गीत लेखन चलचित्रको सामाजिक प्रयोजन र औचित्य चलचित्रका व्यावसायिक आयाम	२०

सन्दर्भ सामग्री-

१. चलचित्र सिद्धान्त र नेपाली चलचित्र – राजेन्द्र सुवेदी
२. चलचित्र कला र प्रविधि –प्रकाश सांयमी
३. चलचित्र कला – लक्ष्मीनाथ शर्मा
४. Cinematography: Theory and Practice –Blain Brown
५. Film Lighting – Kris Malkiewicz
६. Film Studies: The Basics – Amy Villarejo
7. Introduction to Film Studies – Jill Nelmes

SEC- 2B

जनसञ्चार

पूर्णाङ्क ७५-क्रेडिट-२
मोठ व्याख्यान -४०

पहिलो एकाइ-	जनसञ्चारको अर्थ र परिभाषा जनसञ्चारका स्वरूप र विशेषता जनसञ्चारको प्रयोजन र महत्त्व	१०
दोस्रो एकाइ -	जन सञ्चारका माध्यम छापा सञ्चार माध्यम (Print Media) विद्युतीय सञ्चार माध्यम (Electronic Media) पत्रकारिता- अर्थ र परिभाषा, पत्रकारिताका प्रकारहरू पत्रकार – परिचय र प्रकारहरू, पत्रकार सम्मेलन संवाददाता- परिचय, योग्यता र गुणहरू सम्पादक- परिचय, योग्यता र गुणहरू	२५
तेस्रो एकाइ-	जन सञ्चारका प्रक्रिया र कामहरू जन सञ्चारको भाषा र शैली जन सञ्चारका अवरोध र चुनौति कानून र आचार संहिता	२०

सन्दर्भ सामग्री –

१. प्रयोगात्मक नेपाली पत्रकारिता – श्री राम खनाल
२. आम सञ्चारका सिद्धान्तहरू – विजय चालिसे
३. जन सम्पर्क प्रचार प्रसार र विज्ञापन – सुधीश पचौरी
४. Mass Communication Theory: An Introduction – Denis McQuail
५. Media Today: An Introduction to Mass Communication – Joseph Turow

पाँचौँ सत्र

पाँचौँ सत्रमा DSC-11 र DSC-12 मूल पाठ्यचर्या (Core Course) हुन्। विषय केन्द्रिक ऐच्छिक पाठ्यचर्याका DSE-1A र DSE-1B बाट एउटा र DSE-2A र DSE-2B बाट एउटा गरी जम्मा दुईवटा वैकल्पिक पाठ्यचर्या अध्ययन-अध्यापन गर्नु पर्ने छ।

CC-11 नेपाली समालोचना

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ-	समालोचनाको अर्थ, परिभाषा र स्वरूप नेपाली समालोचनाको विकासक्रमको सर्वेक्षण केही प्रमुख समालोचकहरूका समालोचना प्रवृत्ति र योगदानको अध्ययन	१३
दोस्रो एकाइ –	नैवेद्य समालोचना – सूर्यविक्रम ज्ञवाली टाक्सिएको नेपाली कविता – रामकृष्ण शर्मा तुलनात्मक हेराइमा भानुभक्त र ज्ञानदिल – केशवप्रसाद उपाध्याय कविता र अनिर्धायता– इन्द्रबहादुर राई	१३
तेस्रो एकाइ -	नेपालीमा शृङ्गारकालीन कविताको विकास - कृष्णचन्द्र सिंह प्रधान मुना मदन - एक यथार्थवादी समालोचना – गणेशलाल सुब्बा आधुनिक नेपाली कथा : गति र प्रकृति – ईश्वर बराल आधुनिक नेपाली नाटक – ताना शर्मा	१३
चौथो एकाइ-	दार्जिलिङमा नेपाली जाति : एक ऐतिहासिक अध्ययन – कुमार प्रधान लक्ष्मी निबन्ध सङ्ग्रह – राजनारायण प्रधान कविता के हो? एक भूमिका – गुमानसिंह चाम्लिङ	११

सन्दर्भ सामग्री-

१. साझा समालोचना – (सम्पा) कृष्णचन्द्र सिंह प्रधान
२. आधुनिक नेपाली समालोचना – खगेन्द्रप्रसाद लुईटेल
३. नेपाली समालोचना – घनश्याम कँडेल
४. पहिलो पहर – कुमार प्रधान
५. समालोचनाको स्वरूप – नेत्र एटम
६. दश गोर्खा – रामकृष्ण शर्मा
७. सप्त शारदीय – रामकृष्ण शर्मा

नेपाली नाटक र एकाङ्की

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाङ्क - नाटक र एकाङ्कीका तत्त्वको अध्ययन नेपाली नाटक र एकाङ्कीको विकास क्रमको सङ्क्षिप्त सर्वेक्षण नेपाली नाटक र एकाङ्कीका प्रमुख प्रवृत्तिहरूको अध्ययन	२०
दोस्रो एकाङ्क - भीमसेनको अन्त्य – बालकृष्ण सम यो प्रेम! – गोपालप्रसाद रिमाल	१०
तेस्रो एकाङ्क - अनि देउराली रुन्छ – मनबहादुर मुखिया तीन दिशा – लक्ष्मण श्रीमल	१०
चौथो एकाङ्क - टीका (एकाङ्की) – मोहन पुकार अश्वत्थामा हतोहत – अविनाश श्रेष्ठ	१०

सन्दर्भ सामग्री-

१. केही नेपाली नाटक – हृदयचन्द्र सिंह प्रधान
२. नेपाली नाटकको इतिहास – रत्नध्वज जोशी
३. बालकृष्ण समको दुखान्त नाट्य चेतना – केशवप्रसाद उपाध्याय
४. नेपाली नाटक र नाटककार – केशवप्रसाद उपाध्याय
५. दार्जिलिङ्गे नेपाली नाटकको अर्धशताब्दी – इन्द्रबहादुर राई
६. नेपाली एकाङ्की यात्रा –(सम्पा) रामलाल अधिकारी
७. नाटकबारे चर्चा – विजय मल्ल

DSE-1A

नेपाली भाषा साहित्यमा चलेका प्रमुख आन्दोलन र वादहरू

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	झर्षोवादी आन्दोलन हलन्त बहिष्कार आन्दोलन	१५
दोस्रो एकाइ -	राल्फाली आन्दोलन तरलवादी आन्दोलन	१०
तेस्रो एकाइ -	प्रगतिवादी आन्दोलन आयामिक आन्दोलन	१०
चौथो एकाइ -	लीलालेखन सङ्क्रमण लेखन	१५

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली साहित्यका केही पृष्ठहरू –दयाराम श्रेष्ठ
२. नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास – घनश्याम नेपाल
३. सङ्क्रमण (पत्रिका) –काशी हिन्दु विश्वविद्यालय, वाराणसी
४. प्रमुख साहित्यिक आन्दोलन र वादहरू – गोविन्दराज भट्टराई
५. नेपाली साहित्यको इतिहास – तारानाथ शर्मा

DSE-1B
सवाई र लहरी काव्य

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	सवाई र लहरी साहित्यको पृष्ठभूमि सवाई र लहरी साहित्यको ऐतिहासिक महत्त्व सवाईका विशेषताहरू लहरीका विशेषताहरू	१३
दोस्रो एकाइ -	कविको परिचयसहित काव्यको परिचयात्मक अध्ययन- १.अर्बपहाडको सवाई २.अछामको सवाई ३. नागाहिल्सको सवाई ४.भोटको सवाई ५.आनन्दलहरी ६.प्रेम लहरी	२३
तेस्रो एकाइ -	कविको परिचय सहित विस्तृत अध्ययन- १.उदय लहरी- ज्ञानदिल दास (पहिलो २५ लहरी) २.दार्जलिङ्गको पैराको सवाई –डाकमान राई (पहिलो २५सवाई) ३.विस१९५६ सालको पैहोको सवाई- दिलुसिंह राई(पहिलो २५ सवाई)	

सन्दर्भ सामग्री-

- १.नेपाली सवाई र लहरी- भीमकान्त उपाध्याय
- २.नेपाली लहरी काव्य- भीमकान्त उपाध्याय
- ३.. धुमिल पृष्ठहरू- गुप्त प्रधान
४. नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास- घनश्याम नेपाल

DSE-2A
नेपाली समाज र संस्कृति

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	समाजको अर्थ र परिभाषा संस्कृतिको अर्थ र परिभाषा समाज, संस्कृति र सभ्यता	१०
दोस्रो एकाइ -	नेपाली समाजको संरचनाको परिचय नेपाली समाज र संस्कृतिका विशेषताहरू	१०
तेस्रो एकाइ -	नेपाली चाड-पर्व र रीति-थिति नेपाली खानपान , वेश-भूषा र गरगहना नेपाली संस्कार एवम् लोक विश्वास नेपाली लोक बाजा	१५
चौथो एकाइ -	हात-हतियार एवम् शिल्प-शैली काठले बनेका सामाग्रीहरू बाँसले बनेका सामाग्रीहरू ढुङ्गा र माटोले बनेका सामाग्रीहरू ताँबाले बनेका भाँडा वर्तनहरू	१५

सन्दर्भ सामग्री-

१. खस जातिको इतिहास – बालकृष्ण पोखरेल
२. हाम्रो समाज – एक अध्ययन – जनकलाल शर्मा
३. पहिलो प्रहर - कुमार प्रधान
४. खस किरात संस्कृति – शान्तिराज शर्मा
५. नेपाली संस्कृति हाम्रो अस्तित्व - युद्धवीर राणा

DSE-2B

शोधपत्र एवम परियोजना पत्र

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	अर्थ परिभाषा र स्वरूप शोधपत्रको स्वरूप र शैली साहित्यिक शोधका क्षेत्र र विशेषताहरू शोधपत्र, सङ्गोष्ठी पत्र, कार्यपत्र र परियोजना पत्र	१५
दोस्रो एकाइ -	शोधको विषय चयन, तथ्य विश्लेषण र मूल्याङ्कन शोध सम्बन्धी समस्या र चुनौति शोधका उपकरण र तिनका प्रयोग शोधपत्र लेखन र भावहरण	१५
तेस्रो एकाइ -	शोधको उद्देश्य, प्रयोजन, प्रकार शोधपत्र एवम परियोजना पत्र – लेखन र प्रस्तुतिको	
अभ्यास		१०

सन्दर्भ सामग्री-

१. अनुसन्धान र प्रतिवेदन लेखन- चूडामणि बन्धु
२. साहित्य सिद्धान्त शोध तथा सृजन विधि- वासुदेव त्रिपाठी
३. नेपाली लेखन शैली- कुमार प्रधान(सम्पा)
४. Research methodology: Methods and Techniques- C.R.Kothari
५. Doig Research in cultural studies- An introduction-Paula Saukko

छैटौँसत्र

छैटौँ सत्रमा DSC-13 र DSC-14 मूल विषय(Core Course) हुन्। विषय केन्द्रिक ऐच्छिक पाठ्यचर्या DSE-3A र DSE-3B बाट एउटा र DSE-4A र DSE-4B बाट एउटा जम्मा दुईवटा पाठ्यचर्याको चयन गरेर अध्ययन गर्नुपर्नेछ।

CC-13

नेपाली प्रबन्ध काव्य

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ - प्रबन्ध काव्यको अर्थ, परिभाषा र प्रकार नेपाली प्रबन्धकाव्यको विकास परम्परा	१२
दोस्रो एकाइ - महाकाव्य – संरचनात्मक स्वरूपको अध्ययन खण्डकाव्य – संरचनात्मक घटकहरूको अध्ययन	१२
तेस्रो एकाइ – तरुण तपसी – लेखनाथ पौड्याल सुलोचना - लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	१३
चौथो एकाइ - आगो र पानी– बालकृष्ण सम याद – अगमसिंह गिरी कर्णकुन्ती – तुलसी अपतन	१३

सन्दर्भ सामग्री-

१. साहित्य प्रदीप – सोमनाथ सिग्दाल
२. देवकोटाका प्रबन्ध काव्य – कृष्ण गौतम
३. नेपाली काव्य र कवि – राममणि रिसाल
४. देवकोटा र उनका महाकाव्य – कुमारबहादुर जोशी
५. लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाको खण्डकाव्यकारिता – महादेव अवस्थी
६. साहित्य परिचय – मोहन हिमांशु थापा

CC14
नेपाली लोक साहित्य

पूर्णाङ्क ७५ -क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	लोक र लोकवार्ता शब्दका अर्थ र परिभाषा लोकवार्ता अध्ययनको औचित्य र महत्त्व लोकवार्ताको क्षेत्र र स्वरूप लोकवार्ताका विविध भेदहरू	१४
दोस्रो एकाइ -	नेपाली लोकजीवन र लोक संस्कृति नेपाली लोक संस्कृति र लोक साहित्य नेपाली लोकवार्ता अध्ययनको परम्परा	१२
तेस्रो एकाइ -	नेपाली लोक साहित्यका विधागत स्वरूप र विशेषता - नेपाली लोकगीत – प्रकार, स्वरूप र विशेषता- बाहामासा, हाक्पारे, सँगिनी, सेलो , झ्याउरे, रसिया, टुङ्ना नेपाली लोक गाथा – प्रकार , स्वरूप र विशेषता –चाचरी, धमारी, दुस्को, भैनी	१२
चौथो एकाइ -	नेपाली लोक नाटक – प्रकार, स्वरूप र विशेषता – सोरठी, घाटु बालुनु, कात्तिक नाच नेपाली लोक कविता – प्रकार, स्वरूप र विशेषता –कवित्त, खाँडो र सिलोक	१२

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली जन-साहित्य – काजीमान कन्दङ्वा
२. नेपाली लोक-साहित्य – चूडामणि बन्धु
३. नेपाली लोक-साहित्यको विवेचना – धर्मराज थापा र हंसपुरे सुवेदी
४. नेपाली लोक संस्कृति – तुलसी दिवस (सम्पा)
५. नेपाली लोक संस्कृति – जीवेन्द्र देव गिरी
६. नेपाली लोक कथा – तुलसी दिवस

DSE-3A
नेपाली बाल साहित्य

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	बाल साहित्यको परिभाषा , महत्त्व र प्रयोजन नेपाली मौखिक र पारम्परिक बाल साहित्यका विधाहरू – शिशुगीत, बालखेलगीत, लोक कथा, गाउँखाने कथा, उखान	१५
दोस्रो एकाइ -	नेपाली बाल साहित्य लेखनको थालनी र विकास नेपाली बाल कविताको अध्ययन नेपाली बाल कथाको अध्ययन	१५
तेस्रो एकाइ -	नेपाली बाल गद्य लेखनको अध्ययन - नेपाली बाल उपन्यासको अध्ययन	१०
चौथो एकाइ-	केही प्रमुख नेपाली बाल साहित्यको अध्ययन-	१०
क.	नेपाली परीकथाहरू- सुख नम –(सात सिंगे अर्ना, जम्ले घाम, पाहा र राँको, बल्से र दैत्यनी, जुम्रा उपियाँ र गिद्ध, श्याल र आँधी, साधु, भ्यागुतो र गँगटो)	
ख.	मायाको फूल – एडोड रोडगोड- (दयालु राजा र मैना, हितैसी, मायाका फुलहरू, मोची र राक्षस, साना ठुला ताराहरू)	
ग.	चराको चिरबिर भुराको किरकिर- भविलाल लामिछाने (पहिलो छवटा कविता)	
घ.	मालती रोबो – मुक्ति उपाध्याय	

सन्दर्भ सामग्री-

१. भारतीय नेपाली बाल साहित्यमा नारी स्रष्टा – कविता लामा
२. नेपाली बाल साहित्यको इतिहास – अच्युतरमण अर्याल
३. Children's Literature and Critical Theory –Iill P. May
४. Understanding Children's Literature – Peter Hunt

DSE-3B

नेपाली समालोचनाका समकालीन आधारहरू

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	१. उत्तरआधुनिकतावाद २. उत्तरउपनिवेशवाद ३. नारीवाद	२०
दोस्रो एकाइ -	३. संरचनावाद ४. विनिर्माण ५. परिवेश वैज्ञानिक आलोचना	३०

सन्दर्भ सामग्री-

१. पूर्वीय र पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त- मोहनराज शर्मा र खगेन्द्र लुङ्गेल
२. पाश्चात्य साहित्यको सैद्धान्तिक परम्परा वासुदेव त्रिपाठी
३. पाश्चात्य साहित्यका प्रमुखवाद - कुमारबहादुर जोशी
४. Postcolonial Theory - Leela Gandhi
५. Beginning Theory – Peter Barry Literary Theory – An Introduction – Terry Eagleton
७. Orientalism - Edward Said

DSE- 4A

विश्व साहित्यको अध्ययन

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट ६

लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ -	विश्व साहित्यको परिचय निम्न साहित्यकारका परिचयसहित कृतिहरूको अध्ययन- १.गोदान- प्रेमचन्द २.आनन्दमठ – बङ्किमचन्द्र चट्टोपाध्याय(अनुवाद- इन्द्र सुन्दास) ३.आधालेखा दस्तावेज – इन्दिरा गोस्वामी (अर्धवृत्त जीवनरेखा- अनु.-किरणकुमार राई)	१५
दोस्रो एकाइ	४.शेक्सपियर – ह्यामलेट ५.ओल्ड म्यान एन्ड सी- अर्नेस्ट हेमिङवे (बूढो अनि समुद्र- अनु- खुसेन्द्र राई) ६.द घोस्ट- हेनरिक इब्सन(जागिरे -अनु. दान खालिङ)	

सन्दर्भ सामग्री-

१.विश्वविख्यात साहित्यकार- भीमराणा जिज्ञासु

DSE-4B

नेपाली अनुवाद साहित्य

पूर्णाङ्क ७५ – क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ५०

पहिलो एकाइ-	अनुवाद - अर्थ, परिभाषा अनुवादको प्रयोजन र महत्त्व अनुवादका प्रकारहरू – शब्दानुवाद, भावानुवाद, छायानुवाद, सारानुवाद, काव्यानुवाद	१२
दोस्रो एकाइ -	स्रोत भाषा, माध्यम भाषा, लक्ष्य भाषा अनुवादमा अर्थ सम्प्रेषण, अर्थान्तरण र अर्थग्रहणको प्रक्रिया	१३
तेस्रो एकाइ -	भाषाको वैश्विक परिप्रेक्ष्यमा अनुवादको आवश्यकता नेपाली अनुवाद साहित्यको परम्परा - सर्वेक्षण नेपाली अनुवाद साहित्यका विविध प्रकारहरू	१३
चौथो एकाइ -	नेपाली भाषामा अन्य भाषाबाट भएका अनुवाद कार्य अन्य भाषामा नेपाली भाषाबाट भएका अनुवाद कार्य अनुवाद कार्यको अभ्यास	१२

सन्दर्भ सामग्री-

१. अनुवादको भूमिका – तारापति उपाध्याय
२. अनुवाद सिद्धान्त र प्रयोग – डा नगेन्द्र
३. अनुवाद विमर्श – राजकुमारी दाहाल
४. Routledge Encyclopedia of Translation – Mona Baker
५. Translation Studies – Susan Bassnett

Generic Elective course (GE) For Honours programme

GE सामान्य अन्तर्विषयमूलक ऐच्छिक पाठ्यचर्या हो। नेपाली अनर्सको विद्यार्थीले नेपाली GE पढ्ने प्रावधान छैन। नेपाली विषयले प्रस्ताव गरेको GE पाठ्यचर्या अन्य विषयका अनर्स प्रोग्रामका विद्यार्थीहरूले चयन गर्न सक्नेछन् यसका निम्ति निम्न चारवटा पाठ्यचर्या राखिएका छन् तीमध्ये पहिलो सत्रमा GE-1A र GE-1B बाट एउटा अनि दोस्रो सत्रमा GE-2A र GE-2B बाट एउटा चयन गरेर जम्मा दुईवटा पाठ्यचर्याको अध्ययन-अध्यापन गर्नु पर्नेछ। सोही अनुरूप तेस्रो सत्रमा GE पढ्ने विद्यार्थीले बाट GE1A र GE1B एउटा र चौथो सत्रमा GE2A र GE2B बाट एउटा चयन गरेर जम्मा दुईवटा पाठ्यचर्या पढ्नुपर्नेछ।

GE-1A

नेपाली भाषाको परिचयात्मक अध्ययन

पूर्णाङ्क-७५ क्रेडिट-६
लिखित -६० अनुशिक्षण-१० उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ -	भाषाको अर्थ र परिभाषा	५
	भाषा - प्रकृति र विशेषता	
	लिपीको परिचय	
दोस्रो एकाइ -	नेपाली भाषाको उत्पत्ति र विकासको इतिहास परिचय	
	नेपाली भाषाका विशेषता - सामान्य परिचय	
	तत्सम तत्भव र आगन्तुक शब्दको परिचय	
	नेपाली वर्ण परिचय – वर्ण र वर्णका प्रकारहरू	
	नेपाली शब्द परिचय- शब्द र शब्दका प्रकारहरू	
	नेपाली वाक्य परिचय -वाक्य र वाक्यका प्रकारहरू	
तेस्रो एकाइ -	नेपाली भाषाका शब्दवर्ग –	१५
	नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रिया	
	नेपाली भाषामा कारक व्यवस्था	
	नेपाली भाषामा शब्द निर्माण प्रक्रिया परिचय – विधि र अभ्यास	

सन्दर्भ सामग्री-

नेपाली भाषाको उत्पत्ति - चूडामणि बन्धु

माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना – घनश्याम नेपाल र पुष्कर पराजुली

GEC-1B
नेपाली साहित्यको परिचय

पूर्णाङ्क-७५ क्रेडिट-६
लिखित -६०अनुशिक्षण-१०, लिखित-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ - नेपाली साहित्यको थालनी र विकासको छोटो विवरण	१०
दोस्रो एकाइ - नेपाली साहित्यका प्रमुख विधाहरूको परिचय-	३०
क. नेपाली कविताको थालनी र विकासको परिचय	
ख. नेपाली गद्याख्यानको थालनी र विकासको परिचय	
ग. नेपाली निबन्धको थालनी र विकासको परिचय	
घ. नेपाली नाटकको थालनी र विकासको परिचय	

सन्दर्भ सामाग्री-

१. नेपाली साहित्यको इतिहास- चूडामणि बन्धु
२. नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास- घनश्याम नेपाल
३. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास – मोहनराज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ
३. A History of Nepali Literature – Kumar Pradhan

GEC 2A
नेपाली समाज र संस्कृति

पूर्णाङ्क -७५-क्रेडिट-६
लिखित -६०अनुशिक्षण-१०, उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ - समाजको अर्थ र परिभाषा १०
संस्कृतिको अर्थ र परिभाषा
नेपाली समाज र संस्कृतिको स्वरूप - सामान्य परिचय

दोस्रो एकाइ - नेपाली समाज र संस्कृतिका विशेषताहरू-

३०

१. खानपान
२. वेषभूषा
३. गर गहना
४. संस्कार र रीतिरिवाज
५. चाडपर्व
६. लोकबाजा
७. हातहतियार
८. भाँडा वर्तन
९. लोक विश्वास
१०. लोक जीवन
११. लोक साहित्य
१२. लोककला
१३. लोक सङ्गीत

सन्दर्भ सामग्री-

१. खस जातिको इतिहास – बालकृष्ण पोखरेल
२. पहिलो पहर - कुमार प्रधान
३. खस किरात संस्कृति – शान्तिराज शर्मा
४. नेपाली संस्कृति - हाम्रो अस्तित्व – युद्धवीर राणा
५. बिर्सिएको संस्कृति – एमएम गुरुङ

GEC-2B

नेपाली लोक साहित्यको परिचय

पूर्णाङ्क-७५ क्रेडिट-६
लिखित -६० अनुशिक्षण-१०, उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ-	लोक साहित्यको अर्थ र परिभाषा लोक साहित्यका मुख्य विशेषता	१०
दोस्रो एकाइ-	नेपाली लोक साहित्यका विधाहरूको परिचय – नेपाली लोक गीत- सेलो झ्याउरे र बाहामासा नेपाली लोक कविता – कवित्त, खाँडो र सिलोक नेपाली लोक नाटक – सोरठी र बालुन नेपाली लोक गाथा – धमारी र चाँचरी नेपाली उखान, टुक्का, वाग्धारा, गाउँखाने कथा	३०

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली लोक साहित्य – चूडामणि बन्धु
२. नेपाली लोक संस्कृति – जीवेन्द्रदेव गिरी
३. Aspects of Nepalese Folklore – C. M. Bandhu

अनुशिक्षण –

- अनुशिक्षणका निम्ति निम्न विषयहरू वैकल्पिक रूपमा लिएर विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गरिने छ-
- क. पुस्तक निरूपण र प्रस्तुति
  - ख. क्षेत्र सर्वेक्षणमा आधारित प्रतिवेदन लेखन र प्रस्तुति
  - ग. सृजनात्मक लेखन र प्रस्तुति
  - घ. परियोजना लेखन

सिविसिएस प्रणालीअनुसार बिए प्रोगाम – नेपाली

१.पहिलो सत्र

पहिलो सत्रमा DSC-1 विषयकेन्द्रित कोर पाठ्यचर्या र LCC-1A(पहिलो पाठ्यचर्या) भाषा कोर पाठ्यचर्या राखिएका छन् ।

DSC-1 नेपाली नाटक

पूर्णाङ्क ७५-क्रेडिट-६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ -	नेपाली नाटकको विकासको संक्षिप्त इतिहास नाटक र नाटकीय तत्त्वहरूको परिचय	२५
दोस्रो एकाइ-	निम्नलिखित नाटककारहरूको परिचयसहित नाटकको अध्ययन- बालकृष्ण सम –प्रह्लाद नन्द हाङ्खिम - युद्धहरू पत्थरको कथा- विजय मल्ल(एकाङ्की) भोको घर –गोबिन्द मल्ल गोठाले (एकाङ्की) अँध्यारामा बाँच्नेहरू – मनबहादुर मुखिया (एकाङ्की) टीका पनि व्यापार पनि – रामलाल अधिकारी (एकाङ्की) टीका- मोहन पुकार(एकाङ्की)	

सन्दर्भ सामग्री –

१. नेपाली नाटक - हृदयचन्द्र सिंह प्रधान
२. नेपाली एकाङ्की यात्रा- रामलाल अधिकारी
३. नेपाली नाटकको इतिहास –रत्नध्वज जोशी
४. नाटकबारे चर्चा – विजय मल्ल

LCC-1A
नेपाली व्याकरण र रचना

पूर्णाङ्क -७५-क्रेडिट- ६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ -	व्याकरणको अर्थ र परिभाषा नाम, सर्वनाम, विशेषण र क्रियाको – परिचय कारक र कारकका प्रकार- परिचय समास र समासका प्रकार- परिचय	१५
दोस्रो एकाइ –	पर्यायवाची, अनेकार्थी, समूहवाची, विलोम, ठेट र पारिभाषिक शब्दको परिचय	
तेस्रो एकाइ -	छन्द र छन्दका प्रकार परिचय- (सवाई, सेलो, झ्याउरे, तोटक, इन्द्रबज्रा, उपेन्द्रबज्रा, शार्दूलविकिडित्, शिखरिणी छन्दका लक्षण र उदाहरण)	
चौथो एकाई-	अलङ्कार र अलङ्कारका प्रकार परिचय (उपमा दीपक, अनुप्रास, रूपक, यमक, उत्प्रेक्षा अलङ्कारका लक्षण र उदाहरण) प्रतिवेदन लेखन - परिचय र अभ्यास निबन्ध लेखन-परिचय र अभ्यास नेपाली उखान र टुक्का	
सन्दर्भ सामग्री-	<ol style="list-style-type: none"> १. पूर्वोत्तर माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना – शिवराज शर्मा २. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना –घनश्याम नेपाल र पुष्कर पराजुली ३. How to Write Reports and Proposals – Patrick Forsyth	

दोस्रो सत्र

दोस्रो सत्रमा DSC-2 विषयकेन्द्रित कोर पाठ्यचर्या AECC-2 प्रमुख भारतीय भाषा (MIL) राखिएका छन्।

DSC-2 नेपाली कविता

पूर्णाङ्क ७५-क्रेडिट-६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ -	कविताका तत्त्व नेपाली कविताको विकासक्रमको सर्वेक्षण नेपाली कविताका विविध प्रवृत्तिहरूको अध्ययन केही प्रमुख कविका परिचयसहित कविताको विश्लेषण	१४
दोस्रो एकाइ-	१.बिन्ती डिड्डा बिचारीसित - भानुभक्त आचार्य २.टुङ्ना भजन – ज्ञानदिल दास ३.कविताको सराजाम – मोतीराम भट्ट ४.पाटीमा ढाक्रेको पसारो – लेखनाथ पौड्याल	१२
तेस्रो एकाइ -	५.यात्री – लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा ६.साहित्य सुधा – धरणीधर कोइराला ७.के त्यसको कविता लेखूँ! – बालकृष्ण सम ८.छोरेलाई – अगमसिंह गिरी	१४
चौथो एकाइ -	९.साहित्यिक होली – तुलसी अपतन १०.उत्सर्ग – लखीदेवी सुन्दास ११.बिहान – वीरेन्द्र	१०

सन्दर्भ ग्रन्थ –

१. हिमालचुली – ईश्वर बराल
२. सम्मेलन कविता सङ्ग्रह – लखीदेवी सुन्दास
३. साझा कविता – चूडामणि बन्धु
४. साहित्य परिचय – मोहन हिमांसु थापा

Ability Enhancement compulsory course (AECC)- 2

योग्यता विकासमूलक अनिवार्य पाठ्यक्रम

प्रमुख भारतीय भाषा (MIL) – नेपाली

पूर्णाङ्क-५० –क्रेडिट-२

मोठ व्याख्यान- ३०

नेपाली भाषा व्याकरण र रचना

पहिलो एकाइ -	मुना मदन (खण्डकाव्य) – लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	६
दोस्रो एकाइ -	भाषा – अर्थ, परिभाषा , प्रकृति र विशेषता संसारका प्रमुख भाषा परिवारहरूको परिचय नेपाली भाषाका विशेषताहरू- परिचय भोट बर्मेली भाषाबाट नेपालीमा आएका आगन्तुक शब्दहरू	८
तेस्रो एकाइ -	नेपाली शब्दवर्ग – नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद, क्रियायोगी, नामयोगी, संयोजक व्याकरणिक कोटि – लिङ्ग, वचन, पुरुष, काल, पक्ष, वाच्य, आदर	८
चौथो एकाइ -	वाग्धारा र गाउँखाने कथा भाव विस्तार र निबन्ध लेखन- विधि र अभ्यास	८

सन्दर्भ सामग्री-

१. मध्य चन्द्रिका – सोमनाथ सिग्दाल
२. भाषा प्रवेश नेपाली व्याकरण – पारसमणि प्रधान
३. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना – घनश्याम नेपाल र कविता लामा

तेस्रो सत्र

तेस्रो सत्रमा DSC-3 विषयकेन्द्रित कोर पाठ्यचर्या हो र LCC-1B (दोस्रो पाठ्यचर्या) भाषा कोर पाठ्यचर्या हो। यस सत्रमा विद्यार्थीले विश्वविद्यालयको निर्धारित कार्यक्रमअनुसार र चयनअनुसार SEC-A(पहिलो पाठ्यचर्या) अध्ययन गर्नु पर्ने छ। SEC-नेपालीको अलग पाठ्यचर्या सूची प्रस्तावित गरिएका छन्।

DSC-3 नेपाली कथा

पूर्णाङ्क ७५-क्रेडिट-६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ -	कथाका तत्वहरूको परिचय नेपाली कथाको विकासको सङ्क्षिप्त सर्वेक्षण नेपाली कथाका प्रमुख प्रवृत्तिहरूको अध्ययन	१२
दोस्रो एकाइ -	१. परालको आगो – गुरुप्रसाद मैनाली २. एच बि ब्यास्नेट – रूपनारायण सिँह ३. सिपाही – विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला	१२
तेस्रो एकाइ -	४. दिल्लीको सुर्मावाला – शिवकुमार राई ५. विजय- हायमनदास राई 'किरात' ६. छुट्याइयो – इन्द्रबहादुर राई	१२
चौथो एकाइ -	७. जोइटिङ्ग्रे – वीरविक्रम गुरुङ ८. मृत्युकै मुखेन्जी – परशुराम रोका ९. जय विजय – पूर्ण राई १०. अन्त म को? – त्रिलोक राई	१४

सन्दर्भ ग्रन्थ –

१. भारतीय कथा – अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)
२. सम्मेलन कथा सङ्ग्रह – लक्ष्मीदेवी सुन्दास (सम्पा)
३. नेपाली कथा यात्रा – रामलाल अधिकारी (सम्पा)
४. दार्जिलिङका कथा र कथाकार – राजनारायण प्रधान (सम्पा)
५. आख्यानदेखि पराख्यानसम्म – पेम्पा तामाङ

LCC-1B
नेपाली गद्याख्यान

पूर्णाङ्क -७५-क्रेडिट- ६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ –	आख्यानकारहरूको परिचयसहित कृतिका विस्तृत अध्ययन- १.बडा डिनर (कथा सङ्ग्रह)– शिवकुमार राई	२५
	२.होइ च्याङ्बा – हायमानदास राई किरात(उपन्यास)	
दोस्रो एकाइ -	३.मने - सुवास(उपन्यास) ४.तर कहिले ?– प्रकाश कोविद (उपन्यास)	२५

सन्दर्भ सामाग्री-

१. नेपाली साहित्यको इतिहास – (सम्पा) चूडामणि बन्धु
२. कथाकुसुम- (सम्पा) सूर्यविक्रम ज्ञवाली
३. झ्यालबाट – (सम्पा) ईश्वर बराल
४. दार्जिलिङका कथा र कथाकार – राजनारायण प्रधान
५. नेपाली कथा यात्रा – रामलाल अधिकारी

चौथो सत्र

चौथो सत्रमा DSC-4 (विषयकेन्द्रित कोर पाठ्यक्रम) अनि विद्यार्थीको चयनअनुसार SEC-A (दोस्रो पाठ्यचर्या) अध्ययन गर्नुपर्ने छ।

DSC-4 नेपाली उपन्यास

पूर्णाङ्क ७५-क्रेडिट-६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ - उपन्यासका तत्त्वहरूको परिचय २०
नेपाली उपन्यासको विकासक्रमको सर्वेक्षण
नेपाली उपन्यासका प्रमुख प्रवृत्तिहरू

दोस्रो एकाइ - केही प्रमुख उपन्यासकारका परिचयसहित उपन्यासको अध्ययन- ३०
१. भ्रमर – रूपनारायण सिंह
२. डाक बङ्गला – शिवकुमार राई
३. बसाई – लीलबहादुर छेत्री
४. चालीस दिन – प्रकाश कोविद

सन्दर्भ ग्रन्थ –

१. नेपाली उपन्यासका आधारहरू – इन्द्रबहादुर राई
२. नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार – कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
३. दार्जिलिङका नेपाली उपन्यास- मोहन पी दाहाल
४. उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास – नेत्र एटम

पाँचौँ सत्र

पाँचौँ सत्रमा DSE-1A र DSE-1B विषयकेन्द्रित ऐच्छिक पाठ्यचर्या हुन्। यी दुईवटामध्ये एउटा पाठ्यचर्याको चयन गर्नुपर्नेछ। SEC-B को पहिलो पाठ्यचर्या अनि नेपाली कोर विषयको विद्यार्थीले अन्तर्विषयमूलक ऐच्छिक पाठ्यचर्या GE-1 को पहिलो पाठ्यचर्या अन्य विषयबाट चयन गरेर अध्ययन गर्नुपर्नेछ। अन्य कोर विषयका विद्यार्थीले नेपाली GE का निम्ति प्रस्ताव गरिएका पाठ्यचर्या चयन गर्नसक्नेछन्।

DSE-1A

नेपाली साहित्यिक पत्रकारिता

पूर्णाङ्क – ७५- क्रेडिट- ६

लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ - साहित्यिक पत्रकारिता – अर्थ र प्रकृति	२०
नेपाली साहित्यिक पत्रकारिताको सर्वेक्षण	
नेपाली साहित्यको विकासमा पत्र-पत्रिकाको योगदान	
दोस्रो एकाइ - केही प्रमुख पत्र-पत्रिकाको परिचय-	३०
१.गोर्खापत्र	
२.गोर्खे खबर कागत्	
३.सुन्दरी	
४.माधवी	
५.चन्द्रिका	
६.खोजी	
७.शारदा	
८.दियालो	
९.भारती	
१०.नेबुला	

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली साहित्यको इतिहास – चूडामणि बन्धु
२. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास – मोहन राज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ सम्भव
३. नेपालमा पत्र-पत्रिका र छापाखानाको इतिहास – ग्रीष्मबहादुर देवकोटा
४. भारतेली नेपाली पत्र-पत्रिकाको शताब्दी १८८७-१९८६ – हीरा छेत्री

DSE-1B
भारतीय नेपाली साहित्य र साहित्यकार

पूर्णाङ्क - ७५- क्रेडिट- ६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ -	भारतीय नेपाली साहित्यको संक्षिप्त सर्वेक्षण	१०
दोस्रो एकाइ -	केही प्रमुख भारतीय नेपाली साहित्यकारहरूका व्यक्तित्व र कृतित्वको परिचयात्मक अध्ययन-	४०

१. कवि अगमसिंह गिरी- याद
२. कथाकार रूपनारायण सिंह- बिग्रेको बाहुन, बितेका कुरा (कथा)
३. कथाकार इन्द्रबहादुर राई – रातभरि हुरी चल्यो , घोषबाबु (कथा)
४. उपन्यासकार लीलबहादुर छेत्री – अतृप्त(उपन्यास)
५. समालोचक रामकृष्ण शर्मा -दसगोर्खा (पहिलो दुईवटा लेख)
६. निबन्धकार राजनारायण प्रधान- हास्य र भानुभक्त (निबन्ध)

सन्दर्भ सामग्री-

१. पारसमणि प्रधान अभिनन्दन ग्रन्थ –(सम्पा) शिव प्रधान
२. अगमसिंह गिरी रचनावली –निर्माण प्रकाशन
३. इन्द्र सम्पूर्ण – निर्माण प्रकाशन
४. शिवकुमार राई स्मृति ग्रन्थ
५. इन्द्रबहादुर राई अभिनन्दन ग्रन्थ

छैटौँ सत्र

छैटौँ सत्रमा DSE-2A र DSE-2B विषय केन्द्रित ऐच्छिक पाठ्यचर्या हुन्। यी दुईवटामध्ये एउटा पाठ्यचर्याको चयन गर्नु पर्नेछ। SEC-B को दोस्रो पाठ्यचर्या अनि अन्तर्विषयमूलक ऐच्छिक पाठ्यचर्या GE-1 को दोस्रो पाठ्यचर्या अन्य विषयबाट चयन गर्नु पर्ने छ। अन्य कोर विषयका विद्यार्थीका निमित्त नेपाली GE का अलग पाठ्यचर्या प्रस्ताव गरिएका छन्।

DSE-2A नेपाली निबन्ध

पूर्णाङ्क- ७५- क्रेडिट- ६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ -	नेपाली निबन्धको विकासको परिचय निबन्ध र निबन्ध तत्त्वहरूको परिचय नेपाली निबन्धको प्रमुख प्रवृत्तिहरूको परिचय-	२०
दोस्रो एकाइ -	१. हाइहाइ अङ्ग्रेजी -लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा २. जुँघा - हृदयचन्द्रसिंह प्रधान ३. कविको धन - रामकृष्ण शर्मा ४. देवताको काम - शङ्कर लामिछाने ५. गाँधी - राजनारायण प्रधान ६. पढेको मूर्ख - रामलाल अधिकारी ७. प्यारिसको पोक्वी - तारानाथ शर्मा ८. कवि चम्रेलजी एक शब्दचित्र - भैरव अर्याल	३०

सन्दर्भ सामग्री -

नेपाली निबन्ध यात्रा - रामलाल अधिकारी
साझा निबन्ध - भैरव अर्याल

DSE-2B
प्राथमिककालीन नेपाली साहित्य

पूर्णाङ्क – ७५- क्रेडिट- ६
लिखित-५-अनुशिक्षण - १०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-५०

पहिलो एकाइ-	प्राथमिककालीन नेपाली साहित्यको पृष्ठभूमि प्राथमिककालीन नेपाली कविताका मुख्य प्रवृत्तिहरू	१०
दोस्रो एकाइ -	वीरधाराका कविता र मुख्य कविहरूको परिचय- सुवानन्द दास र शक्तिवल्लभ अर्याल	१०
तेस्रो एकाइ -	भक्तिधाराका कविता र मुख्य कविहरूको परिचय- भानुभक्त आचार्य, बसन्त शर्मा र ज्ञानदिल दास	१०
चौथो एकाइ -	सवाई र लहरी कविता र मुख्य कविहरूको परिचय- दलुसिंह राई, डाकमान राई र तुलाचन आले	१०
पाँचौ एकाइ -	प्राथमिककालीन नेपाली गद्याख्यानको परिचय प्राथमिककालीन नेपाली आख्यानेतर गद्यको परिचय	१०

सन्दर्भ सामग्री-

१. पुराना कवि र कविता – बाबुराम आचार्य
२. प्राथमिककालीन कवि र कविता – केशवप्रसाद उपाध्याय
३. वीरकालीन कविता – दयाराम श्रेष्ठ
४. नेपाली साहित्यको इतिहास – चूडामणि बन्धु
५. धूमिल पृष्ठहरू- गुप्त प्रधान

Skill Enhancement course –(SEC) -2

कौशल विकासमूलक पाठ्यचर्या

बिए प्रोगाम SEC नेपालीका निम्ति निम्न चारवटा पाठ्यचर्या प्रस्तावित छन् यीमध्ये SEC-1A र SEC-1B(पहिलो पाठ्यचर्या) बाट एउटा अनि SEC-2A र SEC-2B (दोस्रो पाठ्यचर्या) बाट एउटा चयन गरेर जम्मा दुइवटा पाठ्यचर्याको अध्ययन विश्वविद्यालयको निर्धारित सत्र (तेस्रो र चौथो अथवा पाँचौं र छैटौं) मा गर्नुपर्ने छ।

SEC-1A

रचना लेखन

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट २

लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान- ४५

पहिलो एकाइ -	रचना लेखन – अर्थ, स्वरूप र महत्त्व विज्ञापन लेखन – विज्ञापनको अर्थ, प्रकार, विज्ञापन लेखन विधि सारांश लेखन – सारांशको अर्थ र लेखन विधि	१५
दोस्रो एकाइ -	पत्र लेखन – पत्र लेखन विधि र पत्रका प्रकारहरू निबन्ध लेखन – निबन्धको स्वरूप, प्रकार र प्रमुख तत्त्वहरू रेडियो लेखन – रेडियो लेखनका विधि र विविध प्रकारहरू	१५
तेस्रो एकाइ -	संवाद लेखन – संवादको अर्थ, विशेषता लेखन विधि र भाषा शैली साक्षात्कार (भेटवार्ता) - परिचय, प्रकार, उद्देश्य, प्रविधि र महत्त्व समाचार लेखन- समाचारको परिचय, तत्त्वहरू, प्रकारहरू र स्रोतहरू समाचार लेखने विधि र अभ्यास	१५

सन्दर्भ सामग्री-

१. राम्रो रचना - मीठो नेपाली – कृष्णप्रसाद पराजुली
२. नेपाली मानक व्याकरण तथा कार्यमूलक लेखन – टङ्कप्रसाद न्यौपाने
३. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना – घनश्याम नेपाल र पुष्कर पराजुली
४. व्यावहारिक नेपाली व्याकरण – हेमाङ्गराज अधिकारी

SEC-1B

भाषा शिक्षण

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट २
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ४५

पहिलो एकाइ - भाषा शिक्षण – अर्थ , प्रयोजन, महत्त्व र उद्देश्य	१५
भाषा शिक्षणका तह – मातृभाषाको रूपमा, दोस्रो भाषाको रूपमा, विदेशी भाषाको रूपमा, अन्य सामान्य र विशिष्ट प्रयोजनका रूपमा	
दोस्रो एकाइ - शिक्षण विधि – श्रवण, भाषण, वाचन र लेखन	१५
भाषा शिक्षणका प्रविधि र अभ्यास	
तेस्रो एकाइ - भाषा परिक्षणका विभिन्न प्रकारहरू	१५
भाषा मूल्याङ्कनका विविध प्रकारहरू	
शब्द रचनाको कौशल - विधि र अभ्यास (सर्ग, समास र सन्धिद्वारा)	
वाक्य रचनाको कौशल - विधि र अभ्यास-(सरल, मिश्र र संयुक्त)	

सन्दर्भ सामग्री-

१. सामान्य र प्रायोगिक भाषा विज्ञान – यादवप्रकाश लामिछाने
२. नेपाली भाषा शिक्षण – हेमाङ्गराज अधिकारी
३. भाषा शिक्षण – रवीन्द्रनाथ श्रीवास्तव
४. अन्य भाषा शिक्षणका केही पक्ष – अमरबहादुर सिंह (सम्पा)
५. भाषा शिक्षण तथा भाषा विज्ञान – ब्रजेश्वर बर्मा (सम्पा)

SEC-2A
चलचित्र अध्ययन

पूर्णाङ्क ७५ –क्रेडिट २
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ४५

पहिलो एकाइ -	चलचित्रको परिचय चलचित्रमा छायाङ्कन चलचित्रमा चरित्र योजना चलचित्रमा दृश्य योजना	१२
दोस्रो एकाइ -	चलचित्रमा ध्वनि योजना चलचित्रमा प्रकाश योजना चलचित्रमा अभिनय चलचित्रमा सङ्गीत	१३
तेस्रो एकाइ -	चलचित्रमा सम्पादन र निर्देशन चलचित्रमा भाषा प्रयोग - पटकथा लेखन, संवाद लेखन, गीत लेखन चलचित्रको सामाजिक औचित्य चलचित्रको व्यावसायिक आयाम	२०

सन्दर्भ सामग्री-

१. चलचित्र सिद्धान्त र नेपाली चलचित्र – राजेन्द्र सुवेदी
२. चलचित्र कला र प्रविधि –प्रकाश सायमी
३. चलचित्र कला – लक्ष्मीनाथ शर्मा
४. Cinematography: Theory and Practice –Blain Brown
५. Film Lighting – Kris Malkiewicz
६. Introduction to Film Studies – Jill Nelmes

SEC- 2B

जनसञ्चार

पूर्णाङ्क-७५, क्रेडिट ६
लिखित ६०- अनुशिक्षण -१०- कक्षा उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान- ४५

पहिलो एकाइ-	जनसञ्चारको अर्थ र परिभाषा जनसञ्चारका स्वरूप र विशेषता जनसञ्चारको प्रयोजन र महत्त्व जनसञ्चारको क्षेत्र र सीमा	१५
दोस्रो एकाइ -	जन सञ्चारका माध्यम छापा सञ्चार माध्यम (Print Media) विद्युतीय सञ्चार माध्यम (Electronic Media) पत्रकारिता- अर्थ र परिभाषा, र प्रकारहरू पत्रकार-परिचय र प्रकार, पत्रकार सम्मेलन संवादाता- परिचय, योग्यता र गुणहरू सम्पादक- परिचय, योग्यता र गुणहरू	१५
तेस्रो एकाइ-	जन सञ्चारका प्रक्रिया र कार्यहरू जन सञ्चारको भाषा र शैली जन सञ्चारका शक्ति र चुनौति जनसञ्चार - कानून र आचार संहिता	२०

सन्दर्भ सामग्री –

१. प्रयोगात्मक नेपाली पत्रकारिता – श्री राम खनाल
२. आम सञ्चारका सिद्धान्तहरू – विजय चालिसे
३. जन सम्पर्क प्रचार प्रसार और विज्ञापन – सुधीश पचौरी
४. **Mass Communication and Media Studies: Introduction – Peyton Paxson**

Generic Elective course (GE) For BA Programme

सामान्य ऐच्छिक पाठ्यचर्या

GE सामान्य अन्तर्विषयमूलक ऐच्छिक पाठ्यचर्या हो। नेपाली प्रोग्राम कोर विषयका विद्यार्थीले नेपाली GE लिने प्रावधान छैन। नेपाली विषयमार्फत् निम्न चारवटा पाठ्यचर्या राखिएका छन्। तीमध्ये पाँचौँ सत्रमा GE-1A र GE-1B(पहिलो पाठ्यचर्या) बाट एउटा अनि छैटौँ सत्रमा GE-2A र GE-2B(दोस्रो पाठ्यचर्या) बाट एउटा चयन गरेर जम्मा दुईवटा पाठ्यचर्याको अध्ययन-अध्यापन गर्नु पर्नेछ।

GE-1A

नेपाली कथा

पूर्णाङ्क-७५ क्रेडिट-६

लिखित -६० अनुशिक्षण-१० उपस्थिति-५

मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ -	कथाको अर्थ र परिभाषा	
	कथा तत्त्वको सामान्य परिचय	१०
दोस्रो एकाइ -	नेपाली कथाकारहरूको सामान्य परिचयसहित निम्न कथाहरूको विवेचना-	४०
	१. चुडैल- जी छिरिङ	
	२. मनोग्राम- बिरबिक्रम गुरुङ	
	३. कलकत्ता सहरभित्र जन्मेको कथा – गाब्रियल राणा	
	४. परमत्याग -गनुसिंह गुरुङ	
	५. स्मृति –नरबहादुर दाहाल	
	६. डल्लेको कथा- देवनम देवसा	
	७. ढिकी – प्रकाश कोविद	
	८. मृत्युकै मुखेजजी- परशुराम रोका	
	९. ठीक निर्णय दिएछु- प्रेम थापा	
	१०. मान्छे मान्छेकै बस्तीभित्र -गुप्त प्रधान	

सन्दर्भ सामाग्री-

१. झ्यालबाट- ईश्वर बराल

२. भारतीय नेपाली कथा- अविनाश श्रेष्ठ

GE-1B

नेपाली बाल साहित्य

पूर्णाङ्क-७५ क्रेडिट-६
लिखित -६० अनुशिक्षण-१०, उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ-	बाल साहित्यको अर्थ र परिभाषा बाल साहित्यका विशेषताहरू - परिचय	१०
दोस्रो एकाइ-	नेपाली बाल रचनाकारहरूको परिचयसहित रचनाहरूको विस्तृत अध्ययन- १. अनौठो देशमा एलिस (अनु.)- चूडामणि बन्धु २. अभिषेक (सम्पूर्ण)- सुवास दीपक ३. अमर आदर्श जीवनी- खिरोदा खड्का(स्वाधिनता केसरी प्रताप, करुणामयी फ्लोरेन्स, नारीरक्षक वीर खड्गबहादुर विष्ट, कृष्णदासी अञ्जनादेवी, भूदान यज्ञनायक विनोवा)	

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली बाल साहित्य- चूडामणि बन्धु
२. नेपाली बाल साहित्यमा नारी स्रष्टाहरू – कविता लामा
३. नेपाली बाल साहित्यको इतिहास- मुक्ति बराल उपाध्याय

GE-2A
नेपाली कविता

पूर्णाङ्क-७५ क्रेडिट-६
लिखित -६० अनुशिक्षण-१०, लिखित-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाइ – कविता र कविता तत्त्वको सामान्य परिचय	१०
दोस्रो एकाइ - कविहरूको परिचयसहित कविताको अध्ययन-	
१. जिन्दगीको मौसम – लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	
२. कर्म -बालकृष्ण सम	
३. रिमाल आमाको सपना	
४. साहित्य सुधा – धरणीधर शर्मा	
५. मेरो बचाइको एकदिन- अगमसिंह गिरी	
६. नयाँ गवैया म - वीरेन्द्र	
७. आकाशले मेरो बाटो छेक्छ - हरिभक्त कटुवाल	
८. मातेको मान्छेको भाषण- बैरागी काँइला	
९. बन्न देउ- बल्ल देउ- सानुमति राई	
१०. पैसाले किन पुग्दैन- विकास गोतामे	३०

सन्दर्भ सामग्री-

१. साहित्य प्रकाश- केशवप्रसाद उपाध्याय
२. साझा कविता
३. हिमालचुली- ईश्वर बराल

GE 2B
नेपाली निबन्ध

पूर्णाङ्क -७५-क्रेडिट-६
लिखित -६०अनुशिक्षण-१०, उपस्थिति-५
मोठ व्याख्यान-४०

पहिलो एकाई – निबन्धको अर्थ र परिभाषा
निबन्धका तत्वहरू १०

दोस्रो एकाई – नेपाली निबन्ध साहित्यको संक्षिप्त परिचय ४०

नेपाली निबन्धकारहरूका परिचयसहित निम्न निबन्धहरूको अध्ययन-

१. साँढे- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

२. जुँगा- हृदयचन्द्र सिंह प्रधान

३. अजीव भोज- पारसमणि प्रधान

४. कवि - रामकृष्ण शर्मा

५. भुँडी- अच्छा राई रसिक

६. बेञ्ची साहित्य- रामलाल अधिकारी

७. भानुभक्त- राजनारायण प्रधान

८. नेपाली संस्कृतिका टीका- जगत छेत्री

९. नेपाली जनजीवन- १- एमएम गुरुङ

सन्दर्भ सामाग्री-

१. साझा निबन्ध-

२. नेपाली निबन्ध यात्रा- रामलाल अधिकारी

 # अनुशिक्षण –

अनुशिक्षणका निम्ति निम्न विषयहरू वैकल्पिक रूपमा राखेर विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गरिने छ-

क. पुस्तक निरूपण र प्रस्तुति

ख. क्षेत्र सर्वेक्षणमा आधारित प्रतिवेदन लेखन र प्रस्तुति

ग. सृजनात्मक लेखन र प्रस्तुति

घ. परियोजना लेखन

-----***-----